

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Cap. XVII. Monumenta Autoritatis Secundi Ordinis in Synodis Diæcesanis,
desumpta ex Canonibus, qui Synodo tribuunt Synodaliū testium
electionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

præcipit, quod à Concilio Tridentino fuerat præceptum, quoad Examinatorum electionem in Synodo, & eorum à Synodo approbationem: & Capite 5, vult Examinatores adhiberi ad examinandos eos, qui se offerunt ad Beneficia curata petenda, seu Parochias, ad excipiendas Confessiones, ad annuntiandum Dei verbum, ad Ordinum promotionem.

In Actibus Ecclesiæ Mediolanensis legitur quomodo procederetur ad approbationem Examinatorum à Synodo, postquam nominati fuerant ab Episcopo, vel à Vicario Generali. Synodus ad multos suum jus compromisso transmittit: hi sua suffragia dabant calculis secretis coràm Præfeto Scrutinii, qui Prælatus erat à Synodi Præsede electus, ut Scrutinio præfesset: Calculi erant impressi, Littera A. Approbationem, Littera R. Reprobationem designabat: media pars suffragiorum sufficiebat: deinde, approbationis promulgatio fiebat. Examinatorum nominatio, & quidquid eam sequebatur ad hanc usque promulgationem, Promotorum postulatio fiebat. *pagina 313. Decret. 6. paginis 1291. 1292.*

CAPUT XVII.

Monumenta Auctoritatis Secundi Ordinis in Synodis Diœcesanis, desumpta ex Canonibus, qui Synodo tribuunt Synodaliū Testium Electionem.

Concilia habita post Concilium Tridentinum antiquos Canones renovant de Testibus Synodalibus. Plerique, qui de iis loquuntur, asserunt eorum electionem fieri debere in Synodo, nec istud jus Episcopo competere, nec ipsi positivè reservari: ex quo concludi potest, istud jus datum fuisse Synodo cum Episcopo, aut illi, qui ipsius vices gerit.

Istius facti probationes desumuntur ex Canonibus sequentibus. Concilium Rothomagensis, habitum anno 1581. de Episcoporum Officiis num. 32. agens de Synodo Diœcesana, jubet in ea eligi Synodales Testes, vel Decanabiles, vel aliter, prout videbitur Episcopo; Virosque eligi vita commendabiles, qui conentur cognoscere non solum Parochianorum actiones & Parochorum, sed & Archidiaconorum & Decanorum, de quibus in proxima Synodo Episcopo renuntiant. Legitur quoque in Concilio Aquensi anni 1585. de Synodo Diœcesana, Synodaliū Testium electionem in Synodo fieri: id enim collocatur inter ea, quæ in ea peragi debent. *Probatī Viri*, inquit Concilium, *deligantur qui Testium Synodaliū officium præsentent, & in ipsa Synodo se fideliter suum munus obituros sanctè jurent, nulloque aut odio vel amore cuspiam, pænæ metu, aut mercedis spe, aut quovis alio humano affectu adducendos, quominus omnia, quæ cognitione digna cognoverint, aliquot ante Diœcesanam Synodum diebus Episcopo significent.*

Adhuc clariùs mentem suam aperit Concilium Avinionense anni 1594. Titulo IV. circa circumstantiam præsentem, in Synodo Diœcesana, è Diœcesi sua, duo itidem Testes Synodales deligantur. Ex quo patet, hanc electionem Synodo competere, quod sequentibus verbis confirmatur; nam cum mentio fit de illa electione, eam fieri in Synodo asseritur, è contrà cum de juramento mentio fit, quod hi Testes debent præstare, in manibus Episcopi præstari debere asseritur.

Si quis penitus perspectum habere desiderat quod spectat Testes Synodales, legat quod de illis asseritur in Actibus Mediolanensibus *paginis 147. & 148.* ipsi constabit, duplicis, in singulis Diœcesibus, fuisse generis: Alii enim attendere debebant ad id, quod à Concilio Provinciali erat reformandum: alii curabant quod reformationem spectabat à Synodo Diœ-

Tom. I.

cesana faciendam. A primis juramentum præstari Metropolitanò, in Concilio Provinciali, in quo eligebantur: ab aliis Episcopo, in Synodo Diœcesana, in qua eligebantur, præstari: juramenti eandem esse formam: ipsis invigilandum esse omnibus abusibus, qui spectabant vel Ecclesiasticos, vel Laicos, vel Ecclesiæ Bona, vel Sancta loca, præsertim verò Decretorum Provincialium, aut Synodaliū neglectioni. Denique, ipsi constabit, aliquo tempore ante Concilium aut Synodum, ab ipsis scribendum esse Metropolitanò, aut Episcopo ea, quæ ipsis reformatione digna videbantur. Pridiè Concilii Testes Synodales singulæ Diœcesis unum deligebant, & ipsi suppeditabantur à Clero Diœcesano omnia itineri necessaria; illi verò, qui ad Synodum veniebant, impensa non suppeditabantur pro itinere, nisi quando è numero illorum erant, qui ad illam convenire non tenentur.

Si utrique aliquod iter suscipere cogebantur pro functione officii, qui huic itineri occasionem dabant, ipsi & alimoniam & itineris impensas dabant.

Quædam adhuc formula respectu Synodaliū Testium reperitur *pagina 1291.* eorumdem Actorum. Juramenti formula, de qua superius egimus, antiquissima est. BURCHARDUS *Lib. I. Capite XCII.* eam ut desumptam ex falsa Epistola tributa Euthiciano refert. Reperitur quoque in REGINONE, qui ineunte sæculo decimo scripsit. *Cap. 25. de Accusationibus*, desumptum è quarto Concilio Lateranensi, multa præscribit de Testibus Synodalibus pro Provinciali Concilio.

CAPUT XVIII.

Testimonia in gratiam auctoritatis Secundi Ordinis in Synodis Diœcesanis, desumpta è Canonibus, qui spectant Judices à Synodo electos, ut legentur à Sancta Sede

Non immeritò Canonibus statutum fuit in Synodo, eligi viros à Sancta Sede legandos. Provinciae siue commissiones, quæ ex ea emanant, frequentes sunt, & sæpè locorum distantia impedit, quominus cognoscantur, illi quibus committi debeant. Undè fit, ut sæpè cogatur Sancta Sedes adversarius dare recuperatores, quos postulant, quod potest bono tum publico, tum particulari, adversari. Bono publico, quia multi interest à Sancta Sede non committi nisi viros sapientes, peritos, & famâ commendabiles: Porro: sine electione, de qua agitur, potest recuperatores designare, qui his dotibus careant. Bono privato; quia adversarius, qui Judices postulat, eos petit, apud quos gratiam se inventurum esse credit, siue amicitia siue aliis rationibus, quod in alterius vergit incommodum.

CANON antiquior hac de re, desumitur è Capite X. Sessionis XXV. de reformatione Concilii Tridentini. His impulsus rationibus ille Conventus, providet observatis incommodis, præcipiendo, ut in Concilio Provinciali & Synodo Diœcesana, aliqui designentur, qui dotibus sint instructi requisitis. *Cap. Statutum, de Rescriptis in 6.* ut sint Sanctæ Sedis Delegati, ut eorum nomina & electio ad Papam mittantur, & aliis delegationes factæ irritæ & nullæ habeantur, pœna nullitatis (ut aiunt) seu substantialis mandatorum alijs datorum infra referetur.

Ut inter causas, quæ à Sancta Sede committi possunt, quædam sunt, quæ spectant vel totam Provinciam, vel homines diversarum Diœcesum in Provincia, & aliæ, quæ spectant vel totam Diœcesim, vel quosdam Diœcesis privatos, decebat à Concilio præcipi, ut Concilium Provinciale Judices eligeret à Sede Sancta delegandos, & ob eundem finem quidam à Synodo eligerentur.

M De